

SZÓSZÉK — ÚRASZTALA

TÖRÖK ÁRON

EZ AZ ÚT, EZEN JÁRJATOK

Ézs 30,18—21

Az ótestamentumi próféták között Ézsaiást, mint egyik legnagyobbat tartjuk számon. Nagyságát a lelkében és lényében rejlő tűzzel szoktuk magyarázni. Ez a tűz égetett és perzselt, melegített, vigasztalt és reménységet adott az Istentől kapott parancstól s népe magatartásától függően. Ostorozott, intett, fenyegetett, ha a bűnök fertőjében vergődött népe; simogatott, ölelt, bátorított, biztatott, ígért a megbánások fénylő magaslatain. De bármelyiket cselekedte, elhivatottságának tudata, Isten és a nép iránti szeretete indította mindig tette, megnyilatkozásra, prófétálásra, boldog szolgálatra!

Igy érezzük ki abból a bibliai részből is, melyet a mai beszédem alapjául kiválasztottam, s melynek hallatán — valljuk be őszintén — mi mai emberek is elgondolkozunk, pedig ezredévek választanak el Ézsaiás korától. Szól a próféta a türelmes és felséges Istenről, és az őt szolgálók boldogságáról nyilatkozik. Tudja, hogy milyen nagy kérdése az életnek az éhség és a szomjúság, mégis kenyérről és vízről álmodik, s a holnap képét festi meg az Úr erejében bízók számára. Mennyire emberi és mennyire időszerű ma is ez a prófétai beszéd. Megszívlelhetnők magunk is szellemét, igazságát. Ami azonban minket ma, ez alkalommal ennél is közelebből érdekel és foglalkoztat, amire elsősorban figyelniünk kell, mint megnyugtató ígéretre, azt így fogalmazza meg: „és nem kell többé elrejtőzködniök tanítóidnak, hanem szemeid tanítóidra néznek és füleid meghallják a kiáltó szót mögötted: «ez az út, ezen járjatok»“.

Milyen megrázó ez a prófécia! Utakra gondolunk, melyekre hívtak sorsunkat féltő szeretettel vagy amelyekre parancsoltak hatalmuk birtokában igaz és hamis próféták évezredek alatt. De hivatásos néptanítókat is látnak lelki szemeink, akik az arany középutat járták és azon jární tanították — ézsaiási bátor kiállással — az egymást követő nemzedékek fiait és leányait. Akik nem anyagi és hatalmi érdektől, de az Isten és ember szolgálatának tüzétől kényszerítve szabadságot és békeséget szóltak.

Egyszerűnek neveztem ezt a májusvégi vasárnapot, s most mégis azt mondom, hogy sajátos is a maga nemében, mert hat felnőtt gyermek, — helyben és országhatáron túl élők — családjaikkal együtt hálás szeretettel gondolnak az édesapára, aki Sepsiköröspatakon, éppen ma 100 éve született és mert gyülekezetünk egésze is büszkeséggel emlékezik arra az énekvezértanítóra, aki anyaszentegyházunkat és híveinket, közel hat évtizeden át hűséges élettel és kitartó munkával szolgálta minden körülményben. Néhai Kiss Dénesre gondolunk születésének centenáriumán, aki a székelykeresztúri középiskola szellemi táplálékával, a századforduló első évtizedében, 1908-ban állt először katedrára

és vállalt énekvezéri állást Zsákodon, hogy áldozatokkal kirakott útja 32 év után Bölönön és Kökösön át, a bölcsőhely közelébe: Sepsiszentgyörgyre kanyarodjon vissza, s 82 éves korában ott hajtsa örök álmra fáradt fejét, ahol előtte 4 évvel szelíd lelkű és alázatos szívű, hú segítőtársa: Farkas Emma is elpihent.

Amikor reá emlékezünk, akarva-akaratlan gondolunk mindazokra a kortársakra is, akik híveinket és anyaszentegyházunkat Istentől kapott tehetségük birtokában öntudattal szolgálták. Egyházi zenekultúránk fejlesztésével, a jellemes ember kinevelésének hitével dolgoztak, életet áldozva a magasabb rendű eszményi ember kialakításán, meggyőződéssel vallva: hogy Isten mifelőlünk valami szebből és jobbról gondoskodott. Csak néhányat említek a mieink közül: Régeni Áron, Nagy Ferenc, Kiss Károly, Pálffy Ákos, még többen mások, akik mély hivatásérzettel, felelősségteljes élettel énekeltek zsoltárt felbugó orgonák mellett, s boldogan tanították az élet igaz művészetére az eljövendő embert.

Kiss Dénes egy volt ezek közül! Életművének részletezésére, családapai gondjainak számlálására, a négy állomáshelyen végzett áldásos tevékenységére ez alkalommal kitérni nincs lehetőség. Abból, amit én tudok róla, tisztelettel állapítom meg, hogy ezt a hatgyermekes családapát olyan lelki értékekkel áldotta meg Isten, ezt a néptanítót olyan talentumokkal indította el az Úr, melyekkel a családnak, az egyháznak és népének egyaránt fáradhatatlanul, szeretettel, de — ha kellett — ézsaiási tüzes szigorral tudta mutatni s velük együtt járni a jónak, helyesnek és igaznak vélt utat nehéz időkben is, egy hosszú életen át. Nem tartozott a rejtőzködők közé, pedig — akárcsak Ézsaiás korában — az ő élete során is voltak súlyos, terhes esztendőik társadalmi, politikai és egyházi tekintetben egyaránt. Csak a két világháború is mennyi életértéket és emberi alkotást pusztított el, mennyi romot, gyászt, árvaságot hagyott maga után. Neki, nekik jutott többek között az a nemes szerep, mely a romon virágot fakaszt, az elpusztított életértékek helyébe újakat varázsol, könnyet törül, árvákat felkarol, a csüggedőknek reményt, a kételkedőknek hitet, a borulatóknak bizakodást nyújt, egyszóval utat mutat. És nemcsak a katedrán, nemcsak az orgona mellett: ez az út, ezen járjatok! Könnyű, széles és kényelmes utat mutatnak? Oh, nem! De keskeny, rögöset, emberit! Vallották, hogy csak a nehéz feladatok azok, melyekért ebben a világban igazán küzdeni érdemes! Vallották: „Én nem félek a széthulló világtól, amíg a lelkem erős sziklafészek, én csak széthulló önmagamtól félek. Attól, hogy sorsom kérdéseire nem csendül bennem méltó felelet!”

Milyen mások vagyunk mi mai emberek. Mi a széthulló világtól félünk szüntelen, s rohanásaink közepette széthulló önmagunkra figyelni nincs időnk. Mikor jövünk rá arra a természetes igazságra, hogy a világ mi vagyunk, s széthulló önmagunk a világ széthullását is jelenti egyben? Az életre és jövőre, ennek igazságára, békességére, értékeket hordozó és védő áldásos voltára érdemesek csak úgy vagyunk, ha meghalljuk a kiáltó szót: a jóra, szépre, nemesre figyelmeztetőt, még ha évezredek távolságából zendül is felénk?!

Hinni akarom s meggyőződéssel hirdetni is egyben, hogy amíg mi mai gyermekek és unokák emlékezni tudunk hálaadással azokra, kiknek Isten után életünket köszönhetjük, s értékelni tudjuk élettevékeny-

ségükből azt, ami örök, addig nem szabad kimondanunk a végzetes szót: minden hiábavaló, nem érdemes! Mert lám: „Mindenki megy a maga útján, de találkozunk néhanap a sivatagok Jákob-kútján. A Jákob-kút hol bútól árad, hol meg örömtől duzzad, s meglásd: ha együtt merítünk belőle, el nem felejtjük többé egymást. Mehet ki-ki a maga útján, de testvérekké ötvöződünk a sivatagok Jákob-kútján“. Erre a mély és emberien szép igazságra azoknak helyállása eszméltet minket, akikről szólottam. Hinnünk kell az ember jóra valóságában, nevelhetőségében, s dolgozni, tenni kell nekünk is azért, hogy a láthatatlan Isten látható gyermeke és a világ is olyan értékek teremtője és hordozója legyen, melyekre a derús holnapot építeni lehet! Ők is így hittek, ők is így tettek, ők is így álltak. Ennek a hitnek, tettnek, megállásnak köszönhetjük átvett örökségünket, melyet ápolni, továbbadni elmulaszthatatlan kötelességünk. Boldog az az utód, az a tanítvány, aki bizonytalankodó életútján, de legalább az emlékezés ünnepi, meghitt perceiben hallani véli szavukat, mintha azt mondnák:

„A vadnak könnyű: menekülhet. / Madárnak könnyű: elrepülhet. / Virágnak könnyű: zárhat kelyhet, / Felhőnek könnyű: könnyet ejthet. / A napnak könnyű: elborulhat, / Csillagnak is könnyű: lehullhat. / De sorsa bármilyenre válik: / Az ember állja meg haláláig!“ Ámen.

KOVÁCS ISTVÁN

BOLDOG SZEGÉNYEK

Mt 5,3

A „boldogokról“ szóló tanítás a Hegyi beszéd bevezető részét képezi. A Hegyi beszéd elnevezésnek jelképes értelme, jelentése is van. Jézus mintegy felülről akarja szemléltetni az életet. Hallgatóságával is meg akarja értetni ezt. A hegyről széttekintve többet és messzebb lát az ember. Sokan annyira belefeledkeznek-temetkeznek az élet hétköznapi, földközeli dolgainak és eseményeinek tengerébe, hogy néznek, de nem látnak. Nem látnak messzebbre — ahogyan mondani szoktuk — az orruknál. Ahhoz, hogy Jézus szemszögéből nézhessük, és ne csak nézzük, de lássuk is az életet, a boldogságot: követnünk kell Jézust. Ennek feltétele: eddigi életünk teljes átértékelése. Meg kell változtatnunk a boldogságról vallott felfogásunkat is.

Egy színházi műsorban jegyeztem meg ezt a figyelemre méltó jelenetet. A színészek néhány papírtrombitát osztottak szét a hallgatóság között. Arra kérték őket, hogy amennyiben egyetértenek a színpadon elhangzó kérdésekkel és igennel válaszolnának azokra, akkor fújjanak bele a trombitába. A humoros kérdések között elhangzott a következő komoly is: Hiszik-e, hogy a pénz nem boldogít? Mélységes, néma csend a nézőtérén. Egyetlen trombita se szólalt meg, ami azt jelentette, hogy senki sem kívánt igennel válaszolni a kérdésre. Szinte általános vélemény, hogy a pénz boldogít, boldoggá tesz. Elgondolkoztató „pillanatkép“. Csiki László verssorát juttatja eszembe: „Szemükön pénz, bár